

Droga do wolności

11 listopada – Narodowe Święto
Niepodległości

Rozbiory Polski

W XVII w. pozycja Polski na arenie międzynarodowej coraz bardziej słabła. Doprowadziło do tego m.in. osłabienie kraju licznymi wojnami i konfliktami wewnętrznymi oraz niezdolność do wprowadzenia reform. Sytuację tę zdecydowały się wykorzystać inne mocarstwa: Austria, Rosja i Prusy, które w latach 1772-1795 przeprowadziły trzy rozbiory Rzeczypospolitej Obojga Narodów.

W 1795 roku Polska na 123 lata zniknęła z mapy Europy !

Francja nadzieją

Okazja do odzyskania przez Polaków niepodległości nadażyła się już na początku XIX w., kiedy to cesarzem Francji został Napoleon. Po wygranej wojnie z Austrią i Prusami w 1807 roku utworzył on Księstwo Warszawskie – niewielkie państwo polskie z własną konstytucją, rządem i armią, które często uczestniczyło we francuskich kampaniach wojennych.

Upadek Napoleona

Wraz z przegraniem przez Napoleona wojny z Rosją w 1813 r. i jego odejściem od władzy Księstwo Warszawskie przestało istnieć. Zamiast niego, na mocy kongresu wiedeńskiego, w 1815 r. utworzono zależne od Rosji Królestwo Polskie, Wolne Miasto Kraków i Wielkie Księstwo Poznańskie znajdujące się pod wpływami Prus.

Powstanie Listopadowe

Polityka cara wywoływała w Królestwie Polskim ogromne niezadowolenie. Nagminnie łamano konstytucję, zniesiono wolność prasy i wprowadzono cenzurę. Ponadto brat cara - naczelnik wojska stosował tam brutalną dyscyplinę. To wszystko doprowadziło do wybuchu powstania 29 listopada 1830 r. Zryw upadł jednak po niecałym roku, a w konsekwencji Królestwo Polskie straciło dużą część autonomii.

Powstanie Styczniowe

Ponad 30 lat później miało miejsce kolejne powstanie. Jego przyczyny były podobne, jednak tym razem bezpośrednią przyczyną była zapowiedź przeprowadzenia przez cara branki – przymusowego poboru do wojska rosyjskiego osób tworzących tajne organizacje spiskowe.

Zryw wybuchł w nocy z 22 na 23 stycznia 1863 roku i również zakończył się klęską, a jego skutkami były kolejne represje wobec Polaków.

Rusyfikacja i germanizacja

Polacy byli poddawani rusyfikacji i germanizacji, tzn. polityce, która miała uczynić z nich Rosjan lub Niemców.

W obu zaborach zakazywano rozmawiania po polsku, w szkołach i urzędach mówiono tylko po rosyjsku lub niemiecku (wyjątkiem były lekcje religii). Królestwo Polskie zaczęto nazywać Krajem Przywiślanym, co sugerowało, że jest to zaledwie część państwa rosyjskiego.

W zaborze pruskim germanizacja była jeszcze dotkliwsza, ponieważ obejmowała także gospodarkę i kościół - księża musieli zdawać egzaminy z kultury niemieckiej.

Polskość w czasie rozbiorów

Nasz język, tradycja oraz historia przetrwały tylko dzięki tajnej edukacji. Uczniowie i nauczyciele wielokrotnie ryzykowali życiem nielegalnie spotykając się i ucząc o Polsce.

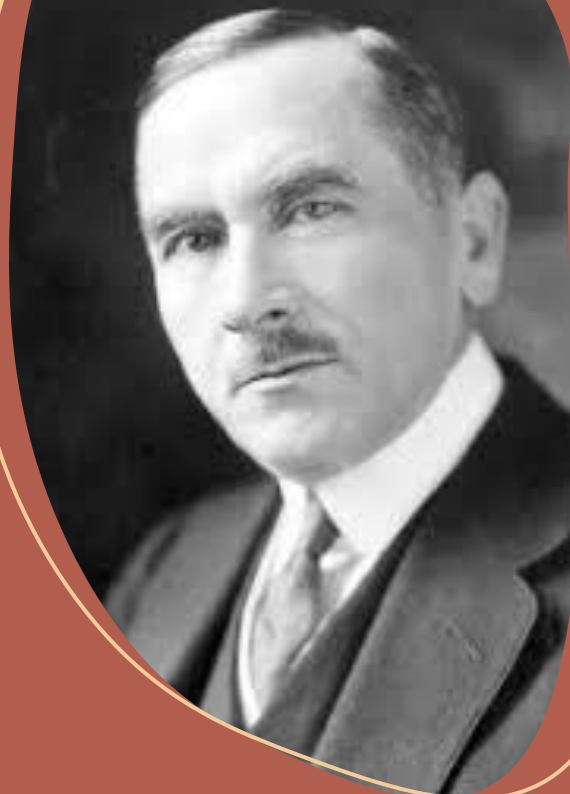
Taka sytuacja wpłynęła również na polskich artystów, którzy często emigrowali z kraju, aby móc tworzyć za granicą.

W tym czasie żyli wielcy pisarze jak Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Henryk Sienkiewicz czy Bolesław Prus.

Idee niepodległej Polski

Na przełomie XIX i XX w. prekursorami wśród polityków dążących do odzyskania niepodległości byli Józef Piłsudski oraz Roman Dmowski, jednak ich poglądy znacząco się od siebie różniły.

Roman Dmowski -

przywódca partii o nazwie Narodowa Demokracja - był zwolennikiem osiągnięcia jedynie częściowej niepodległości poprzez sojusz z Rosją.

Józef Piłsudski stojący na czele Polskiej Partii Robotniczej uważał, że Polsce najlepiej da współpraca z Austrią oraz, że niepodległość można wywalczyć jedynie przez czyn zbrojny.

Akt 5 listopada miał zachęcać Polaków
do walki po stronie państw centralnych.

Do mieszkańców Warszawskiego jeneralnego gubernatorstwa!

Przejęci nieulonną ulnością w ostateczne zwycięstwo ich
broni i życzeniem powodowani, by ziemie polskie przez
waleczne ich wojska ciężkimi odrazami rosyjskiem panowaniu
wydarła do szczęśliwej przyszłości przynależności. Jego Cesarska
Mość Cesarz Niemiecki oraz Jego Cesarska i Królewska Mość
Cesarz Austrii i Apostolski Król Węgier postanowili z ziem
tych utworzyć państwo samodzielne z dziedziczną monarchią
i konstytucyjnym ustrojem. Pokładając ogromne znaczenie granic
Królestwa Polskiego zastrzegają się. Nowe królestwo znajdzie
w łączności z obu sprzymierzonymi mocarstwami rękojmię
potrzebną do swobodnego się swych rozwoju. We własnej
armii nadal żyć będą pełne sławy tradycje wojsk polskich daw-
niejszych czasów i pamiętać walecznych polskich towarzyszy broni
we wielkiej obecnej wojnie. Jej organizacja, wykształcenie i
kierownictwo uregulowane będą we wspólnym porozumieniu.

Sprzymierzone Monarchie, biorąc należny wzgląd na
ogólne warunki polityczne Europy jakoteż na dobro i bez-
pieczeństwo własnych krajów i ludów, żywią nieulonną na-
dzieję, że obecnie spełnią się życzenia państwowego i narodo-
wego rozwoju Królestwa Polskiego.

Wielkie zaś, od zachodu z Królestwem Polskiem sąsiadujące
mocarstwa z radością ujrzą u swych granic wschodnich wzro-
szenie i rozkwit wolnego, szczęśliwego i własnym narodowym
życiem cieszącego się państwa.

Z najwyższego rozkazu Jego Cesarskiej Mości Cesarza
Niemieckiego.

Jeneral-Gubernator
v. Beseler.

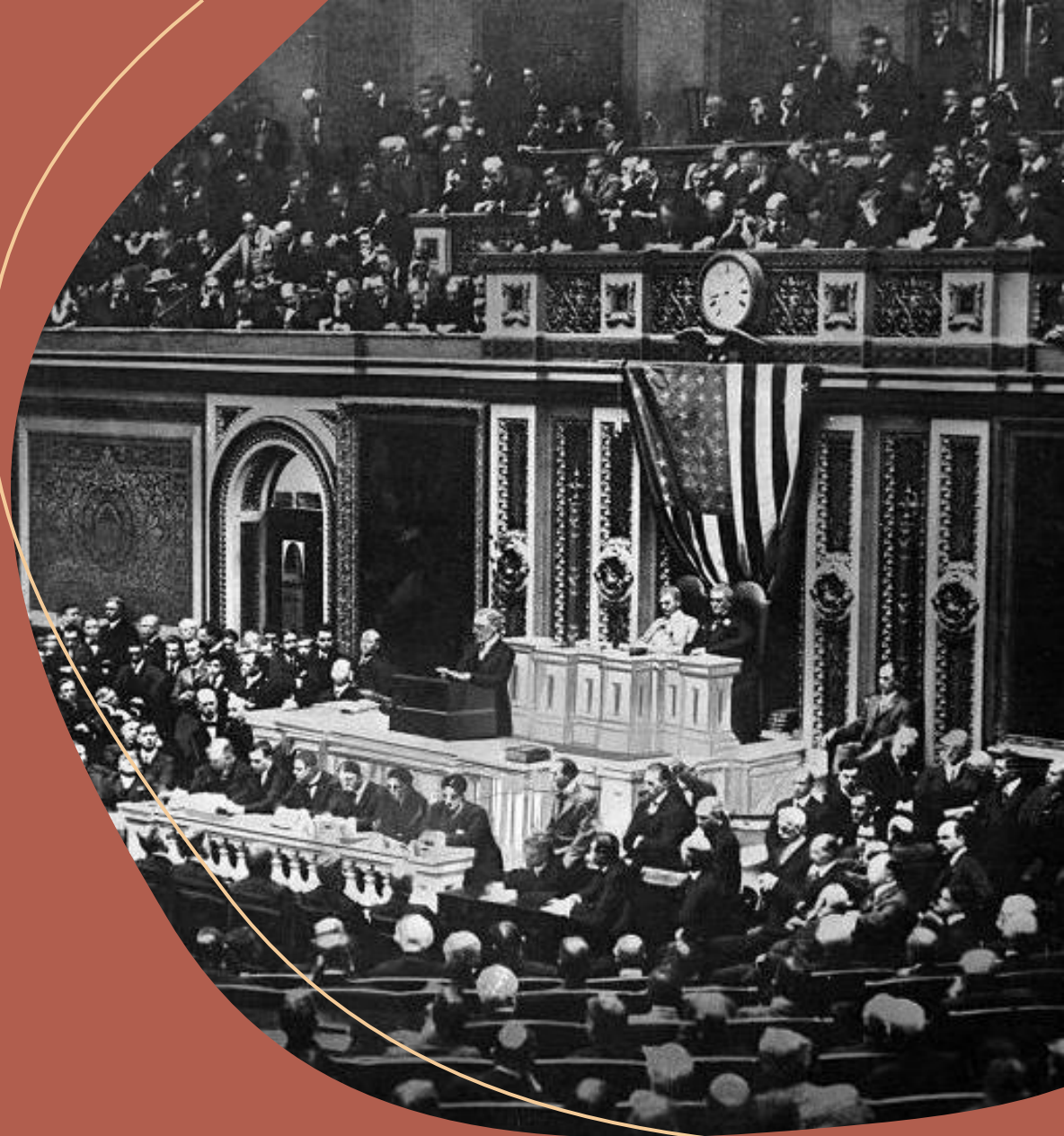
Walka o Polskę podczas I Wojny Światowej

Podczas wojny 1914-1918 mocarstwa
rozbiorowe (Rosja i Niemcy) całkowicie
zmieniły swoją politykę
okupacyjną. Zwróciły się one do Polaków
z prośbą o pomoc w walce, a w zamian
obiecywały utworzenie niepodległego
państwa. Były to puste obietnice,
jednakże dały one Polakom ogromną
nadzieję.

Orędzie prezydenta USA

Duże znaczenie dla sprawy polskiej miało także orędzie prezydenta Stanów Zjednoczonych Thomasa Woodrowa Wilsona ze stycznia 1918 roku.

Jego 13 punkt mówił bowiem o niepodległym państwie polskim ze swobodnym i bezpiecznym dostępem do morza.

Podpisanie rozejmu miało miejsce we francuskim lesie Compiègne w wagonie kolejowym.

Koniec wojny i niepodległość

11 listopada 1918 podpisano rozejm między Niemcami oraz państwami ententy. Był to koniec wojny zakończony klęską trójprzymierza. Nie oznaczało to jednak, że nagle Polska stała się wolna, kolejne obszary wywalczały swoją niezależność na przestrzeni kilku tygodni, jednak tę datę uznano za symboliczny dzień odzyskania przez Polskę niepodległości.

Granice II Rzeczpospolitej

Po zakończeniu wojny zachodnie granice Polski kształtowały się poprzez Traktat Wersalski ustanowiony podczas konferencji pokojowej w Paryżu w 1919 roku oraz powstania na Śląsku i Wielkopolsce.

Granica wschodnia natomiast była wynikiem wojny polsko-bolszewickiej.

II RP była państwem wielonarodowościowym, Polacy stanowili zaledwie około 65 % społeczeństwa.

Niepodległość Radomia

Przez większość czasu trwania rozbiorów Radom znajdował się w Królestwie Polskim, jednak w roku 1915 został zajęty przez wojska austriackie.

2 listopada 1918 roku Radom ogłosił niepodległość.

Powstała Republika Radomska, która była miniaturowym państwem z własnym rządem, wojskiem i milicją.

Radom jako jeden z pierwszych regionów w Polsce odzyskał niepodległość.

W walce o niepodległość
Polski zginęły miliony ludzi,
pamiętajmy więc
o uczczeniu pamięci tych
bohaterów - wywieśmy
flagę lub po prostu
pomyślmy o tym, że nasza
wolność nie wzięła się
znikąd.

Prezentację wykonała
Maria Nalberska.